

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ, ΠΟΛΙΤΙΣΜΟΥ, ΑΘΛΗΤΙΣΜΟΥ ΚΑΙ ΝΕΟΛΑΙΑΣ
ΔΙΕΥΘΥΝΣΗ ΔΗΜΟΤΙΚΗΣ ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗΣ

**Διήμερο
Επιμόρφωσης
Εκπαιδευτικών
Δημοτικής Εκπαίδευσης**
για το μάθημα της Τέχνης

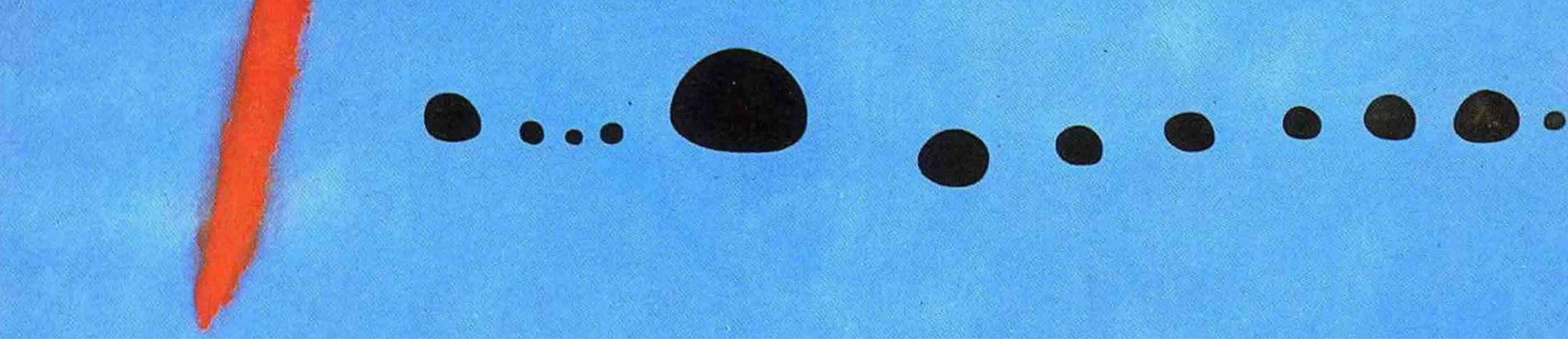

Διήμερο Επιμόρφωσης
Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης
για το μάθημα της Τέχνης

Ομάδα Τέχνης:	Τερέζα Λαμπριανού, Νίκος Παπανικολάου Επιθεωρητές Τέχνης, Δημοτική Εκπαίδευση Νικολέτα Αυγουστή, Έφη Ιωακείμ, Φωτεινή Λάρκου, Κύπρος Πισιαλής Σύμβουλοι Τέχνης, Δημοτική Εκπαίδευση
Συνεργασία:	Άντρη Σάββα Ειδικό Εκπαιδευτικό Προσωπικό (Εικαστική Αγωγή), ΕΠΑ, Πανεπιστήμιο Κύπρου
Σελίδωση:	Κύπρος Πισιαλής, Νικολέτα Αυγουστή
Σχολική Χρονιά:	2021-2022

Στόχοι του Σεμιναρίου

- Εξερεύνηση έργων τέχνης - Artful Thinking (AT)
- Γνωριμία με την ευρωπαϊκή διάσταση της Τέχνης (μοντερνισμός) μέσα από τη Θεματική Περιοχή του Α.Π. Εικαστικών Τεχνών «Πολιτιστική Κληρονομιά» στη 2^η Βαθμίδα (τάξεις Γ' – Ε')
- Αξιοποίηση εικόνων με έργα τέχνης για παρατήρηση και δημιουργία στο μάθημα της Τέχνης

ΜΕΡΟΣ Α΄

Τι είναι μοντέρνα τέχνη – Βασικές έννοιες

Τι είναι μοντέρνα τέχνη – Βασικές έννοιες

- Ευρωπαϊκή διάσταση της Μοντέρνας Τέχνης
- Καλλιτεχνικά κινήματα - Τεχνοτροπία - Καλλιτεχνικό στυλ
- Κουίζ: Καλείστε να χρησιμοποιήσετε τον πιο κάτω σύνδεσμο για να απαντήσετε στο συγκεκριμένο κουίζ.
<https://www.tate.org.uk/kids/games-quizzes/quiz-which-art-movement-are-you>

Ποιο κίνημα φαίνεται να συνάδει με τις προτιμήσεις σας;

Τι είναι μοντέρνα τέχνη – Βασικές έννοιες

Μοντέρνα Τέχνη: αναφερόμαστε στην καλλιτεχνική δημιουργία από τα τέλη του 19^{ου} αιώνα ως περίπου το 1970

Καλλιτεχνικά κινήματα - Τεχνοτροπία – Καλλιτεχνικό στυλ

Τα κινήματα έχουν καθιερώσει αναγνωρίσιμα στυλ τα οποία είναι ορατά και στη σύγχρονη εποχή

Ερώτημα

- *Έχετε κάποιο συγκεκριμένο στυλ υπόψη σας;*

Ποιο καλλιτεχνικό στυλ εκφράζεται μέσα από την εικόνα του πιο κάτω έργου τέχνης;

A. Εξπρεσιονιστικό

B. Ρεαλιστικό

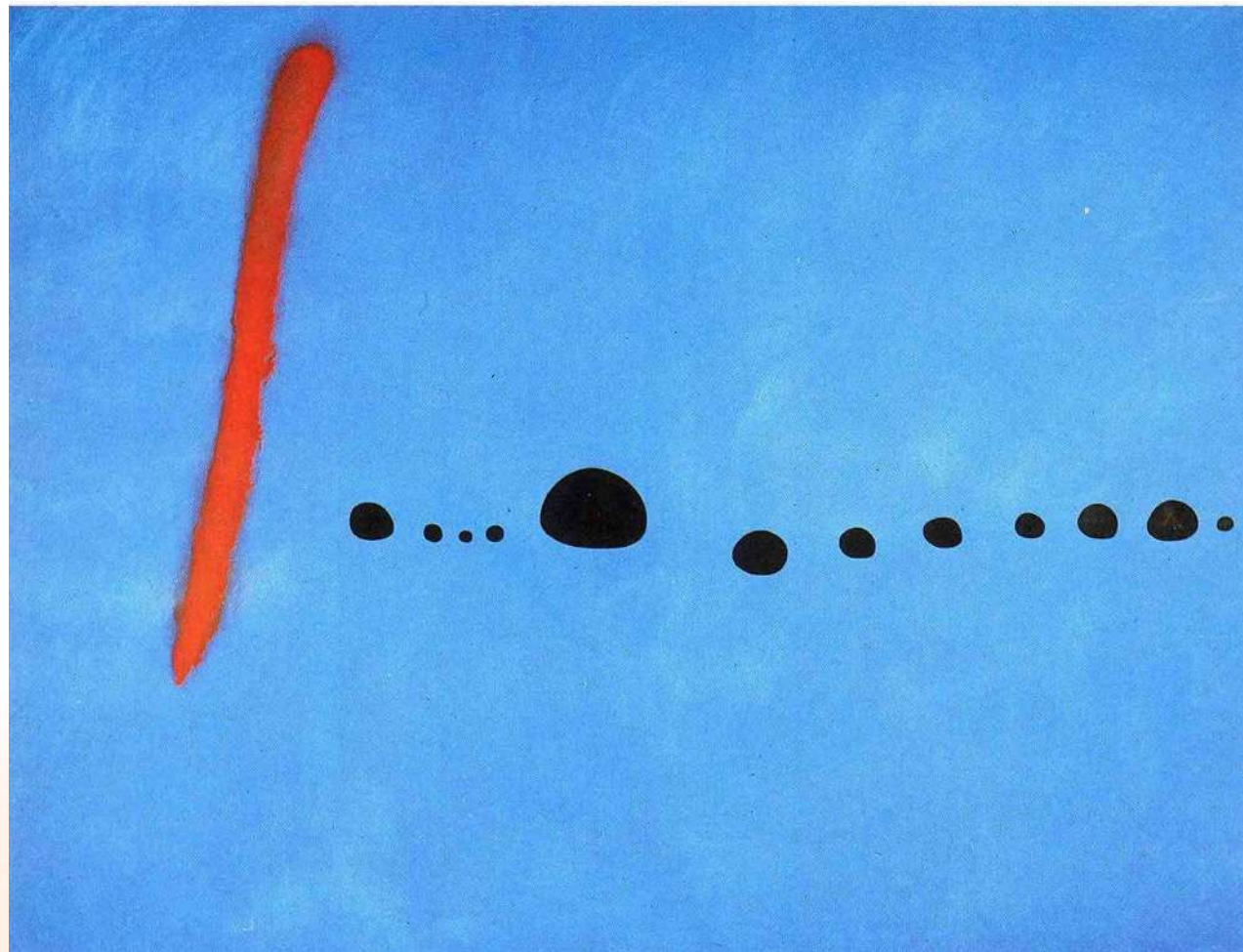
Γιώργος Ιακωβίδης, «Παιδική Συναυλία», λάδι σε μουσαμά, 1894, Εθνική Πινακοθήκη, Αθήνα

Ποιο καλλιτεχνικό στυλ εκφράζεται μέσα από την εικόνα του πιο κάτω έργου τέχνης;

A. Ανεικονικό

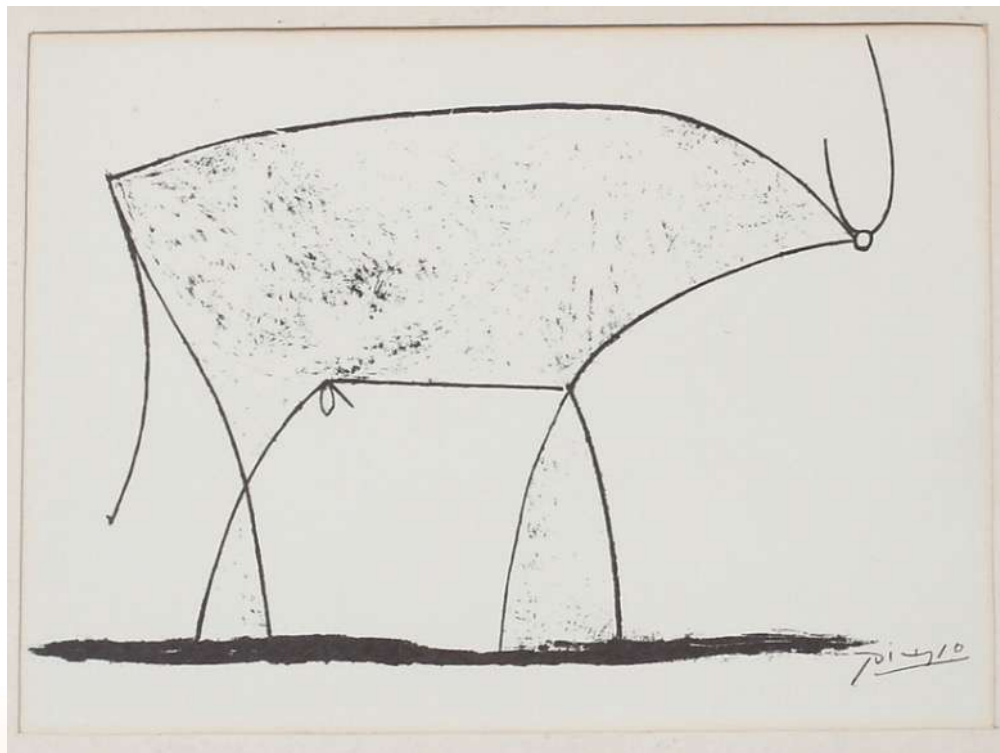
B. Σουρεαλιστικό

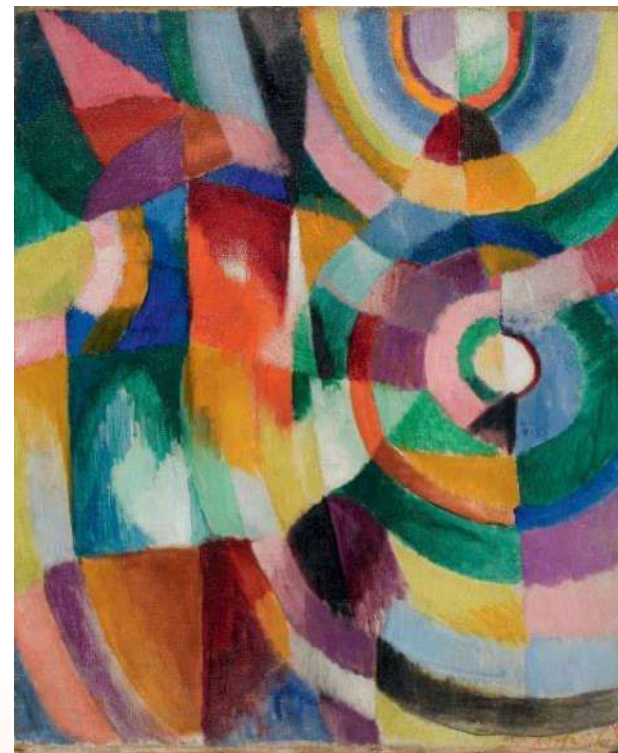
Χουάν Μιρό (Joan Miro), «Μπλε II», λάδι σε καμβά, 1961, Musée National d' Art Moderne, Παρίσι

Ποια από τις δύο εικόνες μπορεί να χαρακτηριστεί ως αφηρημένη;

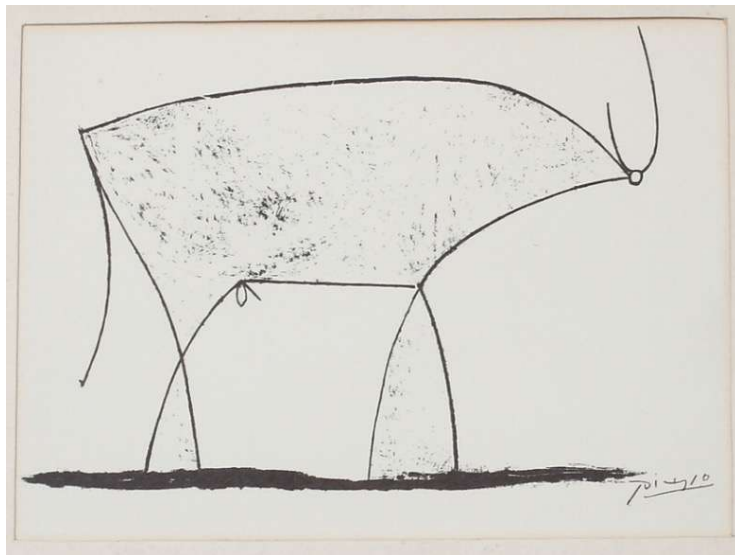

Α. Πάμπλο Πικάσο (Pablo Picasso)
«Ταύρος», Λιθογραφία, 1945-46

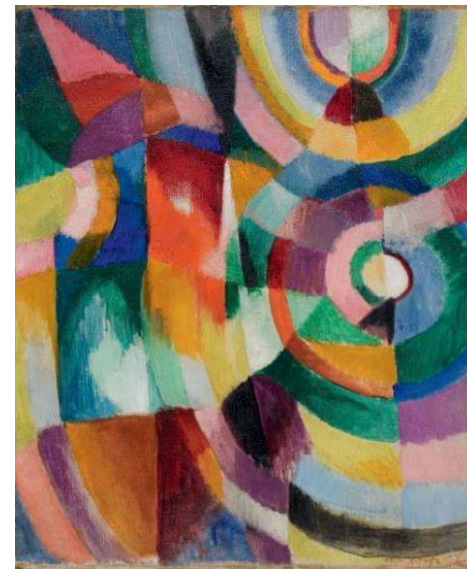
Β. Σόνια Ντελονέι (Sonia Delaunay)
**«Electric Prisms»,
λάδι σε καμβά, 1913**

Ποια από τις δύο εικόνες μπορεί να χαρακτηριστεί ως αφηρημένη;

A. Πάμπλο Πικάσο (Pablo Picasso)
«Ταύρος», Λιθογραφία, 1945-46

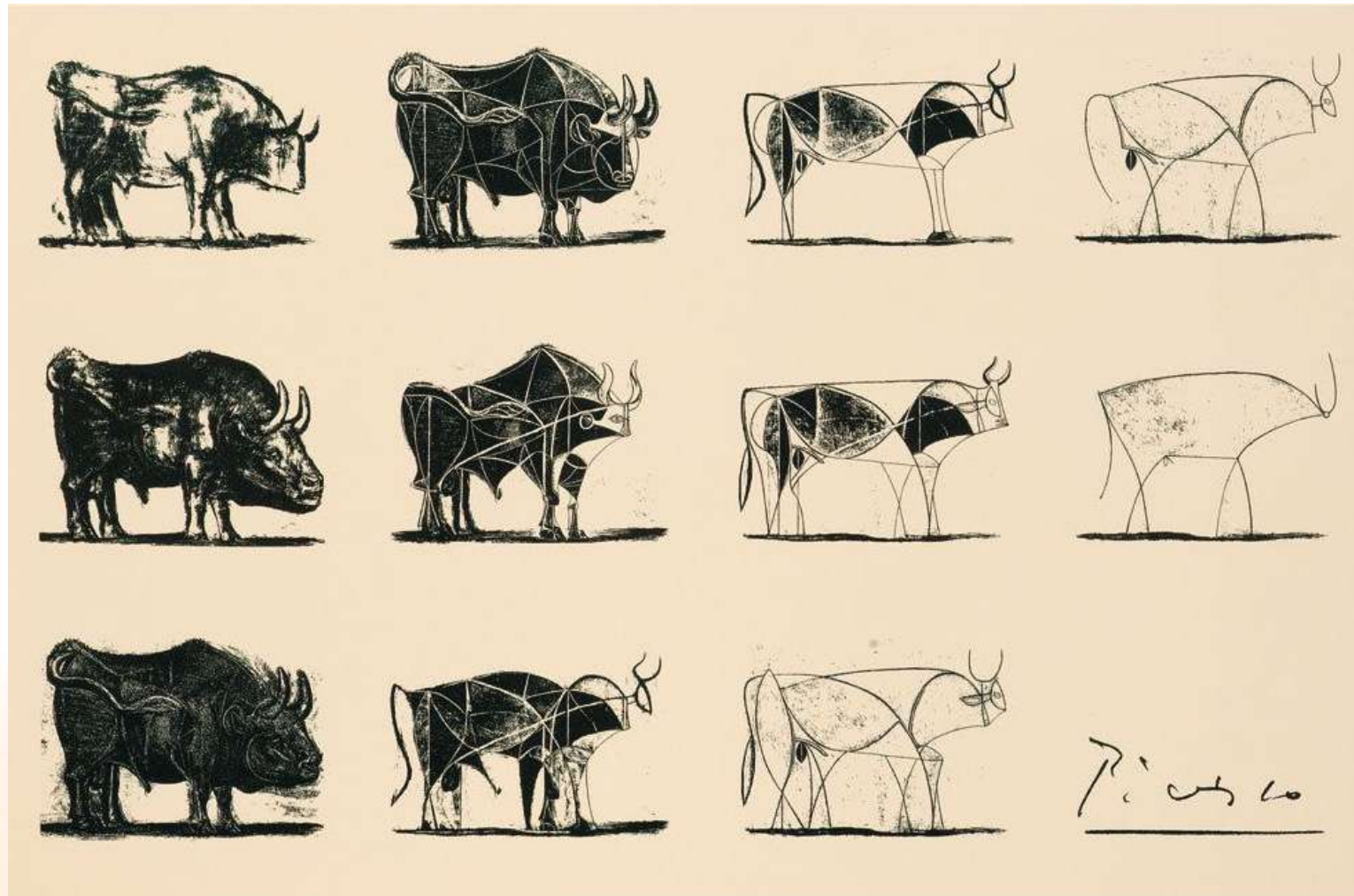
Αφαιρετική εικόνα: πηγάζει από εικόνες με αναφορά στην πραγματικότητα. Ο καλλιτέχνης δεν αντέγραψε την πραγματικότητα αλλά την απλοποίησε ή παραμόρφωσε.

B. Σόνια Ντελονέι (Sonia Delaunay)
«Electric Prisms», λάδι σε καμβά, 1913

Αφηρημένη εικόνα: Η καλλιτέχνης δημιούργησε μέσα από σχήματα, γραμμές και χρώματα, χωρίς να αναπαριστά κάτι συγκεκριμένο

Πάμπλο Πικάσο, Μελέτη: Ταύρος

Η απουσία

Οι «outsiders», η απουσία μειονοτήτων και γυναικών καλλιτεχνών από τα βιβλία Ιστορίας της Τέχνης του Δυτικού Πολιτισμού

Καίτη Στεφανίδου, «Διαδήλωση», ακρυλικό σε καμβά,
1988, Συλλογή Πολιτιστικού ιδρύματος Τράπεζας Κύπρου

Μάργκαρετ Κιν (Margaret Keane), «Play Time»,
Keane Eyes Gallery

ΜΕΡΟΣ Β΄

Αξιοποίηση έργων τέχνης στο μάθημα των εικαστικών τεχνών

Η αξιοποίηση των έργων τέχνης στο μάθημα των ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ

Τα έργα τέχνης μπορούν να αποτελέσουν:

- πηγή ιδεών για τον ίδιο τον εκπαιδευτικό
- **πηγή ιδεών (για παρατήρηση και δημιουργία) από τους μαθητές και μαθήτριες**
- βασική πηγή (για θέαση και παραγωγή) για τους μαθητές και μαθήτριες με επίκεντρο την ιστορική σημασία του έργου τέχνης/αντικειμένου

Α.Π. Εικαστικών Τεχνών

Οι Θεματικές Περιοχές μπορούν να δημιουργήσουν όχι μόνο διασυνδέσεις με τον εαυτό μας και το άμεσο περιβάλλον μας, αλλά και διασυνδέσεις με τον κόσμο της Τέχνης και πιο συγκεκριμένα την Ιστορία της Τέχνης

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ (ΒΑΘΜΙΔΑ 2)

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ – Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
<p>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να διερευνούν υλικά και ιδέες σε σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά.</p>	<p>1.7. Να διακρίνουν την πολιτιστική κληρονομιά της Κύπρου και τις σχέσεις της με άλλους πολιτισμούς, συνδέοντας το παρελθόν με το παρόν.</p> <p>1.7.1. Κοινά και διαφορετικά χαρακτηριστικά που αφορούν στην τοπική πολιτιστική κληρονομιά ή/και σε άλλους πολιτισμούς (π.χ. παιδιών που ανήκουν στην κοινότητα του σχολείου) σε σχέση με:</p> <ul style="list-style-type: none"> - αυθεντικούς χώρους (π.χ. κτίρια, μνημεία, θρησκευτικοί χώροι, μουσεία, πινακοθήκες) - αντικείμενα, έργα τέχνης/εικόνες/ταινίες - την αρχαία κυπριακή τέχνη (π.χ. ομοιώματα από αρχαιολογικά ευρήματα, αγγεία κ.ά.) - μύθους, αφηγήσεις και έθιμα - αειφορικές πρακτικές που χρησιμοποιούν άνθρωποι της παράδοσης σε διαφορετικές περιοχές της Κύπρου (π.χ. στη χειροτεχνία, στην αρχιτεκτονική)

ΘΕΜΑΤΙΚΗ ΠΕΡΙΟΧΗ: ΠΟΛΙΤΙΣΤΙΚΗ ΚΛΗΡΟΝΟΜΙΑ (ΒΑΘΜΙΔΑ 2) Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΔΙΑΣΤΑΣΗ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ – Η ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΗΣ ΤΕΧΝΗΣ

ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑΣ	ΔΕΙΚΤΗΣ ΕΠΑΡΚΕΙΑΣ
<p>Οι μαθητές και οι μαθήτριες να είναι σε θέση να διερευνούν υλικά και ιδέες σε σχέση με την πολιτιστική κληρονομιά.</p>	<p>1.8. Να εκφράζουν στοιχεία που αφορούν στην τοπική και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά</p> <p>1.8.1. Η κυπριακή, ευρωπαϊκή και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά σε σχέση με τα πιο κάτω (και οι διασυνδέσεις τους με άλλες θεματικές περιοχές):</p> <ul style="list-style-type: none"> - μορφή, χρώματα και σχήματα - απεικόνιση συναισθημάτων - το παράλογο, το παράξενο και το τυχαίο - ιστορικά πρόσωπα (π.χ. βασίλισσες και βασιλιάδες, ιππότες) - ελληνική μυθολογία <p>1.8.2. Η σημασία της προστασίας και διατήρησης της πολιτιστικής κληρονομιάς ενός τόπου</p>

Α.Π. Εικαστικών Τεχνών

- Η Θεματική Περιοχή «Πολιτιστική Κληρονομιά» αναφέρεται σε θέματα που αφορούν στο παρελθόν. Συμπεριλαμβάνει επίσης θέματα που μπορεί να σχετίζονται με την *Ευρωπαϊκή Διάσταση της Τέχνης*
- Η Θεματική Περιοχή «Πολιτιστική Κληρονομιά» συνήθως προκαλεί *διασυνδέσεις και με άλλες θεματικές περιοχές* (π.χ. Πολιτισμός της Εικόνας)
- Ο/Η εκπαιδευτικός καλείται να δημιουργήσει κατά τη διάρκεια της σχολικής χρονιάς 1-2 ενότητες με αναφορά σε έργα Μοντέρνας Τέχνης (Θεματική Περιοχή: Πολιτιστική Κληρονομιά, Δείκτης Επιτυχίας 1.8)
- Κατά τη διαδικασία μάθησης ο/η εκπαιδευτικός χρειάζεται να σχεδιάσει δραστηριότητες που αφορούν στη θέαση έργων τέχνης τα οποία παρουσιάζονται σε μορφή ανατύπωσης ή ψηφιακής εικόνας

Παρατήρηση (Μορφή), Ερμηνεία (Θέμα ή/και Ιδέα) = Περιεχόμενο), Διασύνδεση και Ανάπτυξη Ιδεών

**1. Τι βλέπεις στην εικόνα;
Τι σε κάνει να το λες αυτό;
Τι άλλο βλέπεις;**

*- Βλέπω ένα ουρανό με φωτιές.
Είναι φωτιές γιατί έχει γραμμές
που κινούνται και είναι κίτρινες.*

Έναστρη Νύχτα, Βίνσεντ Βαν Γκογκ (Vincent Van Gogh) 1889, λάδι σε μουσαμά, Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης, Νέα Υόρκη

Διήμερο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης για το μάθημα της Τέχνης
«Διάδραση και Αλληλεπίδραση με έργα μοντέρνας τέχνης» – Σεπτέμβριος 2021

Παρατήρηση (Μορφή), Ερμηνεία (Θέμα ή/και Ιδέα) = Περιεχόμενο), Διασύνδεση και Ανάπτυξη Ιδεών

2α. Σκέψου ότι βρίσκεσαι μέσα στην εικόνα. Τι νιώθεις;

- Νιώθω ότι θα πέσουν τα άστρα πάνω στο κεφάλι μου και μπορεί να φοβάμαι.

2β. Γιατί νομίζεις ο καλλιτέχνης σκέφτηκε να σχεδιάσει αυτό το τοπίο;

- Μια νύχτα πήγε περίπατο και είδε το χωριό του από μακριά και μετά το ζωγράφισε αλλά όταν το ζωγράφιζε σκέφτηκε να ζωγραφίσει και τον αέρα.

Έναστρη Νύχτα, Βίνσεντ Βαν Γκογκ (Vincent Van Gogh) 1889, λάδι σε μουσαμά, Μουσείο Μοντέρνας Τέχνης, Νέα Υόρκη

Διήμερο Επιμόρφωσης Εκπαιδευτικών Δημοτικής Εκπαίδευσης για το μάθημα της Τέχνης
«Διάδραση και Αλληλεπίδραση με έργα μοντέρνας τέχνης» – Σεπτέμβριος 2021

Παρατήρηση (Μορφή), Ερμηνεία (Θέμα ή/και Ιδέα) = Περιεχόμενο), Διασύνδεση και Ανάπτυξη Ιδεών

3. Ο ουρανός ήταν πάντα μέσα στα ενδιαφέροντα του καλλιτέχνη. Κοίταξε πόσους διαφορετικούς ουραμούς έχει φτιάξει... Κλείσε τα μάτια και σκέψου τον δικό σου ουρανό. Πώς μοιάζει; Ποια χρώματα έχει;

ΜΕΡΟΣ Γ΄

Στρατηγικές για παρατήρηση και ερμηνεία έργων τέχνης

Στρατηγικές για παρατήρηση και ερμηνεία έργων τέχνης

Για την ενίσχυση δεξιοτήτων που αφορούν τόσο στην παρατήρηση όσο και στη δημιουργία μπορούν να χρησιμοποιηθούν εικαστικές δραστηριότητες που σχετίζονται

- με εργαλεία
- με ρουτίνες σκέψης

Στρατηγικές για παρατήρηση και ερμηνεία έργων τέχνης

Εργαλεία

Αναφέρονται σε διαδικασίες, οι οποίες ενισχύουν τα διαφορετικά στυλ μάθησης και την πολυτροπική έκφραση. Οι διαδικασίες αυτές μπορεί να εστιάζονται:

- στο σχέδιο, π.χ. τα παιδιά παρατηρούν τις γραμμές της εικόνας, κάνουν κινήσεις με το χέρι τους στον αέρα και στη συνέχεια σχεδιάζουν
- στις πολλαπλές αισθήσεις, π.χ. τα παιδιά καλούνται να συνδέσουν ήχους με τις γραμμές και τα σχήματα της εικόνας
- στο γραπτό κείμενο, π.χ. τα παιδιά παρατηρούν την εικόνα και καταγράφουν μια λίστα με λέξεις σχετικές με αυτήν
- σε λεκτικά παιχνίδια, π.χ. τα παιδιά παρατηρούν την εικόνα, φαντάζονται και περιγράφουν τι συμβαίνει όταν μπαίνουν μέσα σε αυτήν

Στρατηγικές για παρατήρηση και ερμηνεία έργων τέχνης

Ρουτίνες Σκέψης

Οι ρουτίνες σκέψης αναφέρονται:

- α) σε ερωτήματα και μια σειρά από σύντομα στάδια, τα οποία καλλιεργούν δεξιότητες στοχασμού (thinking dispositions)
- β) στην παρατήρηση και ερμηνεία έργων τέχνης

Ένα μοντέλο που χρησιμοποιεί αυτές τις ρουτίνες σκέψης είναι το **Artful Thinking (AT)**.

Στρατηγικές για παρατήρηση και ερμηνεία έργων τέχνης

Artful Thinking (AT)

- Στόχοι του μοντέλου είναι να βοηθήσει τους εκπαιδευτικούς να δημιουργήσουν πολλαπλές συνδέσεις ανάμεσα στα έργα τέχνης και τα θέματα που διδάσκουν, και να χρησιμοποιήσουν τη δυναμική της τέχνης για την ανάπτυξη του τρόπου σκέψης των παιδιών.
- Χρησιμοποιεί τις **ρουτίνες σκέψης**.

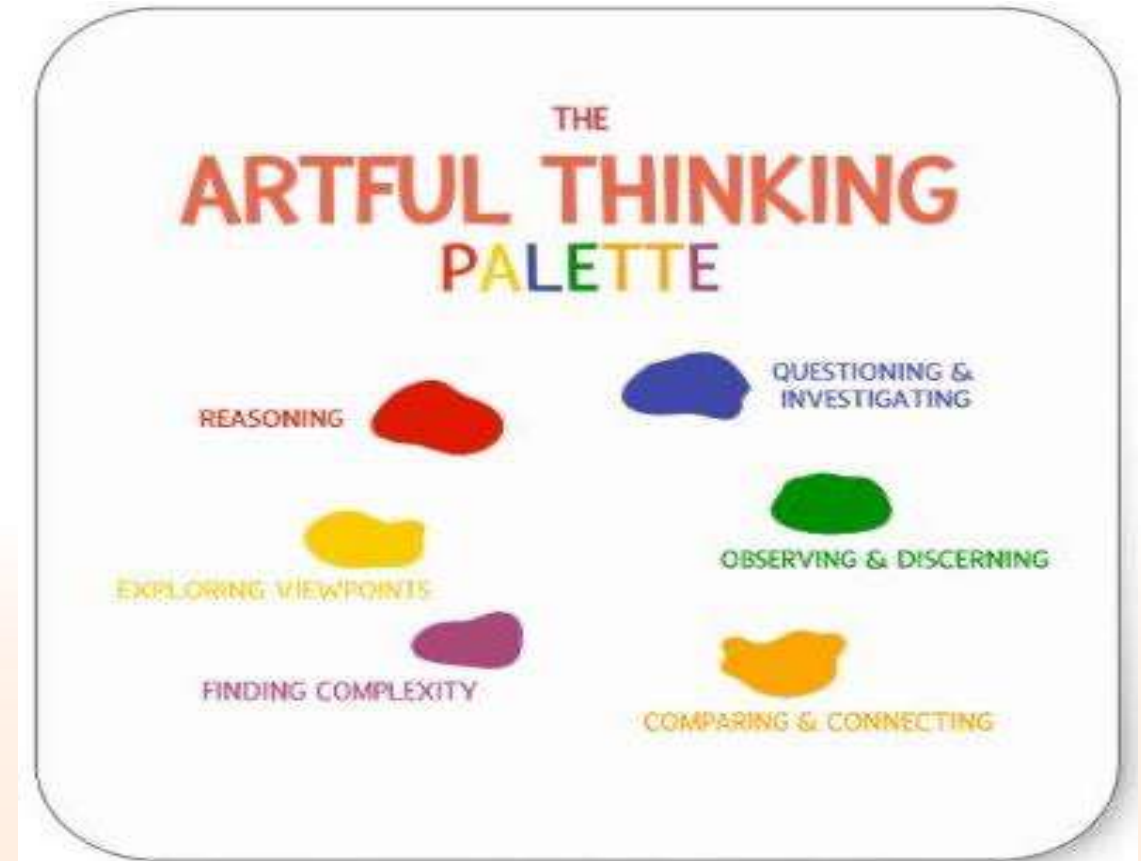
Artful Thinking (AT) - ΡΟΥΤΙΝΕΣ ΣΚΕΨΗΣ

Το μοντέλο **Artful Thinking (AT)** αναλύει μέσα από μία παλέτα έξι χρωμάτων τις δεξιότητες στοχασμού (thinking dispositions).

Η κάθε δεξιότητα στοχασμού - και το κάθε χρώμα - είναι συνδεδεμένα με διάφορες ρουτίνες σκέψης.

Η «παλέτα» του Artful Thinking

- Ρωτώ, αναρωτιέμαι, ερευνώ
- Παρατηρώ, περιγράφω
- Συγκρίνω, συνδέω
- Διερευνώ την πολυπλοκότητα
- Εξετάζω από διαφορετικές γωνίες
- Αιτιολογώ

Στρατηγικές για παρατήρηση και ερμηνεία έργων τέχνης

Artful Thinking (AT)

Αδυναμία του μοντέλου: εμβαθύνει κυρίως στην παρατήρηση μέσα από τον προφορικό διάλογο και δεν συνδέει την παρατήρηση με τη δημιουργία.

Στις ενότητες που ακολουθούν, έχει ληφθεί υπόψιν ότι για την ανάπτυξη εικαστικών δραστηριοτήτων είναι σημαντικό τα παιδιά να παρατηρούν με πολλαπλούς τρόπους και να δημιουργούν. Γι' αυτό και έχουν ενσωματωθεί τόσο **ρουτίνες σκέψης** όσο και **εργαλεία** που προκαλούν την ανάπτυξη ιδεών και ενισχύουν τη διαδικασία παραγωγής.

ΜΕΡΟΣ Δ΄

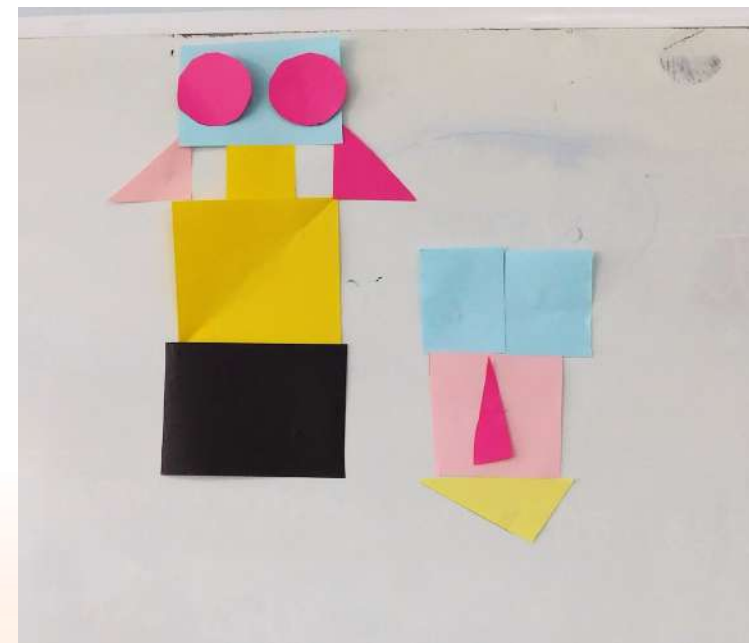
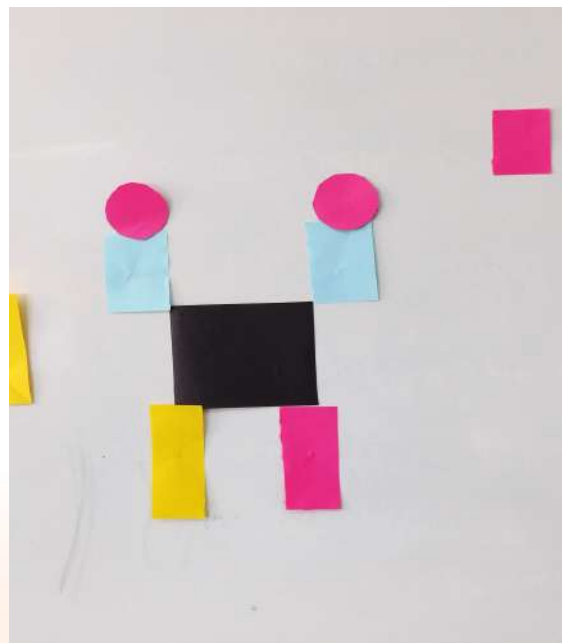
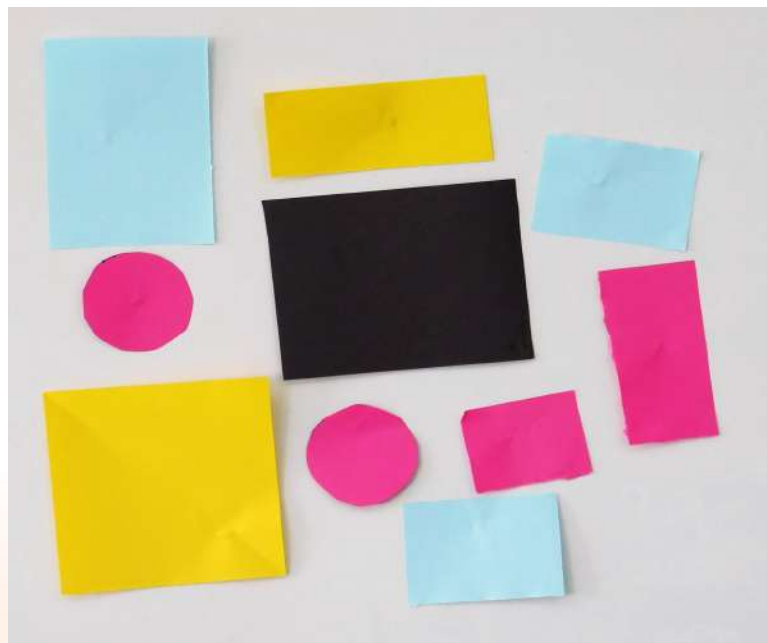
Προσεγγίσεις μέσα από την εφαρμογή ενοτήτων

«Κόβω, κολλώ, δημιουργώ»

Βαθμίδα 2/ Τάξεις Γ΄, Ε΄

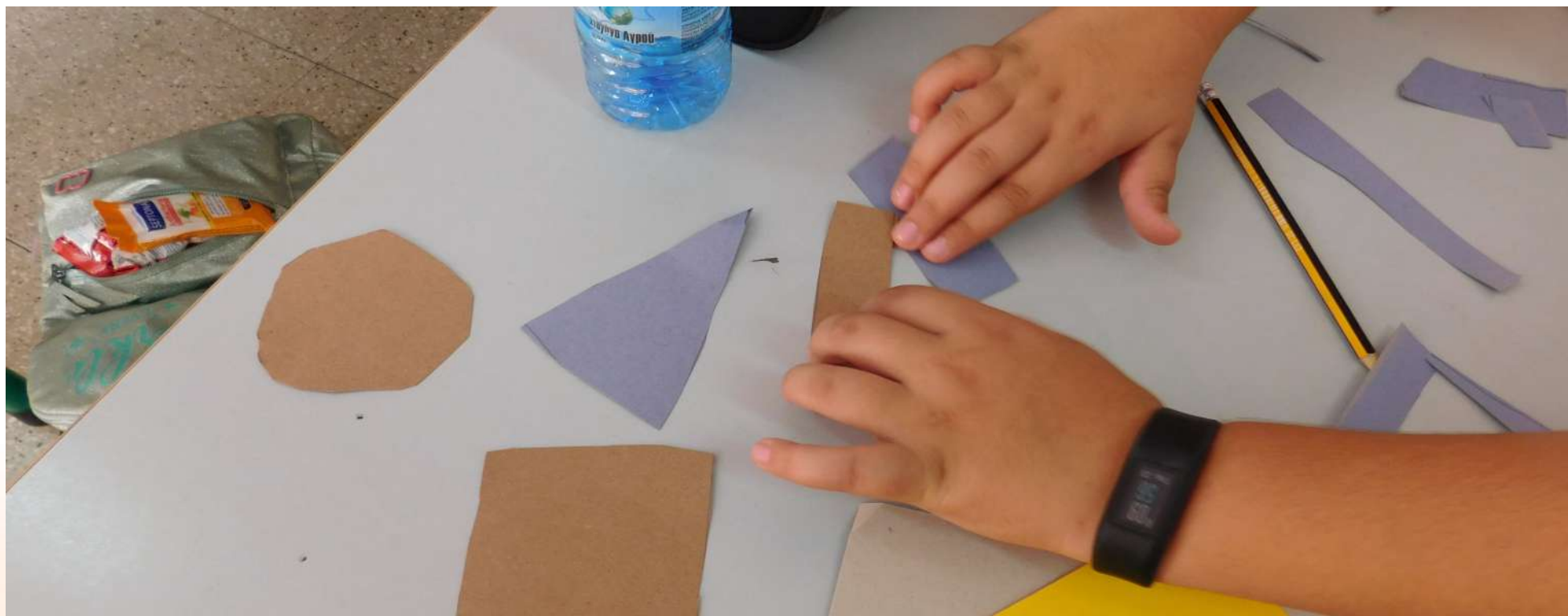
Προσεγγίσεις μέσα από την εφαρμογή
της ενότητας
«Κόβω, κολλώ, δημιουργώ»

Τι προηγήθηκε στο πρώτο μάθημα Δραστηριότητες

Προσεγγίσεις μέσα από την εφαρμογή
της ενότητας
«Κόβω, κολλώ, δημιουργώ»

Δραστηριότητες πρώτου μαθήματος

Προσεγγίσεις μέσα από την εφαρμογή
της ενότητας
«Κόβω, κολλώ, δημιουργώ»

Δραστηριότητες πρώτου μαθήματος

Προσεγγίσεις μέσα από την εφαρμογή της ενότητας

«Κόβω, κολλώ, δημιουργώ»

Βαθμίδα 2/ Τάξη Ε΄

Δεύτερο Μάθημα Ενότητας

Ενότητα: Κόβω, κολλώ, δημιουργώ ...

Μάθημα 2

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: Παρατηρώ και Περιγράφω (χρώμα πράσινο)

Εργαλείο - Ρουτίνα: Παιγνίδι Εξερεύνησης (The Elaboration Game)

Ερωτήματα:

- «Τι βλέπεις;» - Βοηθά τα παιδιά να παρατηρούν
- «Τι πιστεύεις/νομίζεις για αυτό που βλέπεις;» - Βοηθά τα παιδιά να εκφράσουν τις δικές τους ερμηνείες διαχωρίζοντας την παρατήρηση από την ερμηνεία

Ενότητα: Κόβω, κολλώ, δημιουργώ ...

Μάθημα 2

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση
Δεξιότητα στοχασμού: Παρατηρώ και Περιγράφω (χρώμα πράσινο)
Εργαλείο - Ρουτίνα: Παιγνίδι Εξερεύνησης (The Elaboration Game)

- ενθαρρύνει τα παιδιά να παρατηρούν τις λεπτομέρειες
- τα προκαλεί να αναπτύσσουν λεπτομερείς λεκτικές περιγραφές και με φαντασία
- τα βοηθά να ξεχωρίζουν τις παρατηρήσεις από τις ερμηνείες τους

Ενότητα: Κόβω, κολλώ, δημιουργώ ...

Μάθημα 2

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση
Δεξιότητα στοχασμού: Παρατηρώ και Περιγράφω (χρώμα πράσινο)
Εργαλείο - Ρουτίνα: Παιγνίδι Εξερεύνησης (The Elaboration Game)

Δείκτης Επιτυχίας 1.8

Να εκφράζουν στοιχεία που αφορούν στην τοπική και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά

Στόχος με βάση τον δείκτη

1.8.1. Να εκφράζουν στοιχεία που αφορούν το έργο του Ανρί Ματίς «Η θλίψη του βασιλιά» σε σχέση με την ένταση των χρωμάτων, τα οργανικά σχήματα και την απεικόνιση συναισθημάτων.

Ενότητα: Κόβω, κολλώ, δημιουργώ ...

Μάθημα 2

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: Συγκρίνω και Συνδέω (χρώμα πορτοκαλί)

Εργαλείο - Ρουτίνα: Δημιουργικές Συγκρίσεις (Creative Comparisons)

- ενθαρρύνει την ανάπτυξη της μεταφορικής σκέψης και δημιουργικής σκέψης. Μέσα από τη δημιουργία μεταφορών, βοηθά τα παιδιά να κάνουν συνδέσεις μεταξύ ανόμοιων στοιχείων ή ιδεών, όπως να συγκρίνουν το έργο τέχνης με: φαγώσιμα, παιχνίδια, φυτά, σπορ, μουσική, μέρη του σώματος, κτίρια κ.ά.

Ενότητα: Κόβω, κολλώ, δημιουργώ ...

Μάθημα 2

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: Συγκρίνω και Συνδέω (χρώμα πορτοκαλί)

Εργαλείο - Ρουτίνα: Δημιουργικές Συγκρίσεις (Creative Comparisons)

Δείκτης Επιτυχίας 2.1

Να εντοπίζουν μορφολογικά και δομικά στοιχεία μέσα από τους δικούς τους εικαστικούς πειραματισμούς, σε έργα τέχνης/εικόνες και στο περιβάλλον.

Στόχος με βάση τον δείκτη

2.1.1. Να εντοπίζουν τα μορφολογικά στοιχεία σχήμα, ένταση χρωμάτων και το δομικό στοιχείο τοποθέτηση σε σχέση με τη νοηματοδότηση του έργου «Η θλίψη του βασιλιά» του Ανρί Ματίς.

Ενότητα: Κόβω, κολλώ, δημιουργώ ...

Μάθημα 2

Στρατηγική: : Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: *Εξετάζω από Διαφορετικές Γωνίες (χρώμα κίτρινο)*

Εργαλείο - Ρουτίνα: *Μπείτε μέσα στο έργο (Step inside)*

Ερωτήματα:

- Αν σας έλεγα ότι υπάρχει ένας βασιλιάς στο έργο, ποιος μπορεί να είναι και γιατί;
- Μπείτε μέσα στο έργο και πάρτε τη θέση του βασιλιά. Πώς νομίζετε ότι νιώθει; (αν δεν αναφερθεί) Προσέξτε ότι είναι η μοναδική μορφή στην οποία έχει χρησιμοποιηθεί υπερβολικά το μαύρο χρώμα; Γιατί μπορεί να είναι μαύρη η φιγούρα του βασιλιά;

Ανρί Ματίς, “Η θλίψη του βασιλιά”, κολλάζ 1952, 292 x 386 εκ., Κέντρο Πομπιντού, Παρίσι

Ενότητα: Κόβω, κολλώ, δημιουργώ ...

Μάθημα 2

Στρατηγική: : Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: *Εξετάζω από Διαφορετικές Γωνίες (χρώμα κίτρινο)*

Εργαλείο - Ρουτίνα: *Μπείτε μέσα στο έργο (Step inside)*

- βοηθά τα παιδιά να δουν νέες οπτικές σε σχέση με ερμηνείες που θα μπορούσαν να δοθούν σε μια εικόνα/έργο τέχνης
- τα βοηθά να ζωντανέψουν αφηρημένες έννοιες, εικόνες ή γεγονότα
- τα ενθαρρύνει μέσω της ενσυναίσθησης, να κάνουν προσωπικές συνδέσεις με ένα θέμα

Ενότητα: Κόβω, κολλώ, δημιουργώ ...

Μάθημα 2

Στρατηγική: : Παρατήρηση και Συζήτηση
Δεξιότητα στοχασμού: Εξετάζω από Διαφορετικές Γωνίες (χρώμα κίτρινο)
Εργαλείο - Ρουτίνα: Μπείτε μέσα στο έργο (Step inside)

Δείκτης Επιτυχίας 2.1

Να εντοπίζουν μορφολογικά και δομικά στοιχεία μέσα από τους δικούς τους εικαστικούς πειραματισμούς, σε έργα τέχνης/εικόνες και στο περιβάλλον.

Στόχος με βάση τον δείκτη

2.1.1. Να εντοπίζουν τα μορφολογικά στοιχεία σχήμα, ένταση χρωμάτων και το δομικό στοιχείο τοποθέτηση σε σχέση με τη νοηματοδότηση του έργου «Η θλίψη του βασιλιά» του Ανρί Ματίς.

Ενότητα: Κόβω, κολλώ, δημιουργώ ...

Μάθημα 2

Απόσπασμα από το βίντεο: «Ανρί Ματίς (Τέχνη με τη Μάτι και τον Ντάντα)» 5:57 – 7:10

https://www.youtube.com/watch?v=_cjiDMguwAk

Youtube,
Κανάλι: Kids Love Art And Life

Ερωτήματα:

- Ποιος είναι ο τίτλος του έργου;
- Πώς ονομάζεται ο καλλιτέχνης;
- Από ποια χώρα νομίζετε ότι κατάγεται ο καλλιτέχνης;

Τελικά Έργα Παιδιών

Τελικά Έργα Παιδιών

Η ολοκληρωμένη ενότητα είναι δημοσιευμένη στο σύνδεσμο...

Προσεγγίσεις μέσα από την εφαρμογή της ενότητας

«Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ»

Βαθμίδα 2/ Τάξη Δ'

Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

- Ιδιωτική συλλογή
- Καταστράφηκε στον Β΄ Παγκόσμιο Πόλεμο
- Neue Pinakothek, Μόναχο, Γερμανία
- National Gallery, Λονδίνο
- Μουσείο Βαν Γκονγκ, Άμστερνταμ

National Gallery, Λονδίνο

Μουσείο Βαν Γκογκ, Άμστερνταμ

Προσεγγίσεις μέσα από την εφαρμογή της ενότητας
«Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκογκ»

Πρώτο Μάθημα Ενότητας Δραστηριότητες

Προσεγγίσεις μέσα από την εφαρμογή της ενότητας
«Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκογκ»

Πρώτο Μάθημα Ενότητας Δραστηριότητες

<https://www.youtube.com/watch?v=ASXYtcl54Pk&list=RDCMUCmh8ObfC7uNs-wSSR2KoFsg&index=5>

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 1

Στρατηγική: Συζήτηση και Σύνδεση με τη Δημιουργία
Δεξιότητα στοχασμού: *Παρατηρώ και Περιγράφω (χρώμα πράσινο)*
Εργαλείο - Ρουτίνα: Χρώματα/Σχήματα/Γραμμές

Η ρουτίνα Χρώματα/Σχήματα/Γραμμές (Colours/Shapes /Lines):
- βοηθάει τα παιδιά να κάνουν λεπτομερείς παρατηρήσεις εστιάζοντας την προσοχή τους στα εικαστικά στοιχεία του έργου, όπως το χρώμα, το σχήμα και τις γραμμές.

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 1

Στρατηγική: Συζήτηση και Σύνδεση με τη Δημιουργία
Δεξιότητα στοχασμού: Παρατηρώ και Περιγράφω
(χρώμα πράσινο)

Εργαλείο-Ρουτίνα: Χρώματα/Σχήματα/Γραμμές
(Colours/Shapes /Lines)

Δραστηριότητα 1: Παρατήρηση και Περιγραφή
Ερωτήματα:

- Τι έχει ζωγραφίσει ο καλλιτέχνης κίτρινο;
- Γιατί επιλέγει το κίτρινο χρώμα;

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 1

Στρατηγική: Συζήτηση και Σύνδεση με τη Δημιουργία
Δεξιότητα στοχασμού: *Παρατηρώ και Περιγράφω*
(χρώμα πράσινο)

Εργαλείο-Ρουτίνα: Χρώματα/Σχήματα/Γραμμές
(Colours/Shapes /Lines)

Δραστηριότητα 1: *Παρατήρηση και Περιγραφή*
Ερωτήματα:

- Τι έχει ζωγραφίσει ο καλλιτέχνης κίτρινο;
- Γιατί επιλέγει το κίτρινο χρώμα;
- Μπορείτε να μετρήσετε τις διαφορετικές αποχρώσεις και τόνους του κίτρινου;

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 1

Στρατηγική: Συζήτηση και Σύνδεση με τη Δημιουργία
Δεξιότητα στοχασμού: Παρατηρώ και Περιγράφω (χρώμα πράσινο)

Εργαλείο-Ρουτίνα: Χρώματα/Σχήματα/Γραμμές
(Colours/Shapes /Lines)

Δραστηριότητα 2: Πειραματισμός για τη δημιουργία αποχρώσεων και τόνων του κίτρινου

Μετάβαση: Ώρα να δημιουργήσουμε κι εμείς τις δικές μας αποχρώσεις και τόνους του κίτρινου!

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 1

Στρατηγική: Συζήτηση και Σύνδεση με τη Δημιουργία

Δεξιότητα στοχασμού: Παρατηρώ και Περιγράφω (χρώμα πράσινο)

Εργαλείο - Ρουτίνα: Χρώματα/Σχήματα/Γραμμές (Colours/Shapes /Lines)

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 1

Στρατηγική: Συζήτηση και Σύνδεση με τη Δημιουργία

Δεξιότητα στοχασμού: *Παρατηρώ και Περιγράφω (χρώμα πράσινο)*

Εργαλείο - Ρουτίνα: *Χρώματα/Σχήματα/Γραμμές (Colours/Shapes /Lines)*

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 1

Στρατηγική: Συζήτηση και Σύνδεση με τη Δημιουργία

Δεξιότητα στοχασμού: Παρατηρώ και Περιγράφω (χρώμα πράσινο)

Εργαλείο - Ρουτίνα: Χρώματα/Σχήματα/Γραμμές (Colours/Shapes /Lines)

Δείκτης Επιτυχίας 2.1

Να εντοπίζουν μορφολογικά και δομικά στοιχεία μέσα από τους δικούς τους εικαστικούς πειραματισμούς σε έργα τέχνης/εικόνες και στο περιβάλλον.

Στόχος με βάση τον δείκτη

2.1.1. Να εντοπίζουν και να αξιοποιούν το χρώμα (βασικά, συμπληρωματικά, με έμφαση στο κίτρινο χρώμα, τις αποχρώσεις και τους τόνους του), τις γραμμές (ευθεία, καμπύλη, κυματοειδής, χοντρή, λεπτή), τα σχήματα (οργανικά), τον ρυθμό και την ένταση μέσα από τη μελέτη του έργου του Βαν Γκονγκ και τους δικούς τους εικαστικούς πειραματισμούς και σύνθεση.

Προσεγγίσεις μέσα από την εφαρμογή της ενότητας

«Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ» Βαθμίδα 2/ Τάξη Δ΄

Δεύτερο Μάθημα Ενότητας

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 2

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: *Εξετάζω από Διαφορετικές Γωνίες (χρώμα κίτρινο)*

Εργαλείο - Ρουτίνα: *Μπείτε μέσα στο έργο (Step inside)*

Βοηθάει τα παιδιά:

- να δουν νέες προοπτικές μέσω της προβολής ενός χαρακτήρα πάνω σε ένα πράγμα ή πρόσωπο (ταύτιση) και
- να εξερευνήσουν νέες ιδέες και απόψεις.

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 2

- Βίνσεντ Βαν Γκονγκ,
Ηλιοτρόπια (1889), Μουσείο
Βαν Γκονγκ, Άμστερνταμ

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 2

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση
Δεξιότητα στοχασμού: *Εξετάζω από Διαφορετικές Γωνίες (χρώμα κίτρινο)*
Εργαλείο - Ρουτίνα: *Μπείτε μέσα στο έργο (Step inside)*

Ερωτήματα:

- Ποιο είναι το θέμα του έργου;
- Γιατί επέλεξε αυτό το θέμα ο Βαν Γκονγκ;
- Μπορείτε να μετρήσετε πόσα ηλιοτρόπια υπάρχουν;

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 2

- Μπορείτε να μετρήσετε πόσα ηλιοτρόπια υπάρχουν;
https://www.youtube.com/watch?time_continue=8&v=Y5A8cFpd1Mw&feature=emb_logo

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 2

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

**Δεξιότητα στοχασμού: Εξετάζω από Διαφορετικές Γωνίες
(χρώμα κίτρινο)**

Εργαλείο - Ρουτίνα: Μπείτε μέσα στο έργο (Step inside)

Δραστηριότητα διερεύνησης διαφορετικών οπτικών :

Διαλέξτε ένα ηλιοτρόπιο και «μπείτε» μέσα σε αυτό. Σκεφτείτε:

- Τι μπορεί να σκέφτεται και να νιώθει αυτό το ηλιοτρόπιο;
- Τι μπορεί να γνωρίζει ή να πιστεύει;
- Τι μπορεί να το ενδιαφέρει;
- Πάρτε τον ρόλο του και κάντε ένα μονόλογο μιλώντας για το τι είναι και τι βιώνει.

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 2

Paulus Theodorus van Brussel, *Flowers in a Vase*, 1792.
Oil on mahogany, The National Gallery, London.

Jan van Huysum, *Flowers in a Terracotta Vase*,
1736. Oil on canvas, The National Gallery, London.

Osaias Beert the Elder, *Flowers in a porcelain Wanli Vase*,
about 1615. Oil on panel, Private collection

Ενότητα: Τα ηλιοτρόπια του Βαν Γκονγκ

Μάθημα 1

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: Εξετάζω από Διαφορετικές Γωνίες (χρώμα κίτρινο)

Εργαλείο - Ρουτίνα: Μπείτε μέσα στο έργο (Step inside)

Δείκτης Επιτυχίας 2.1

Να εντοπίζουν μορφολογικά και δομικά στοιχεία μέσα από τους δικούς τους εικαστικούς πειραματισμούς σε έργα τέχνης/εικόνες και στο περιβάλλον.

Στόχος με βάση τον δείκτη

2.1.1. Να εντοπίζουν και να αξιοποιούν το χρώμα, τις γραμμές, τα σχήματα (οργανικά), τον ρυθμό και την ένταση μέσα από τη μελέτη του έργου του Βαν Γκονγκ.

Δείκτης Επιτυχίας 1.8

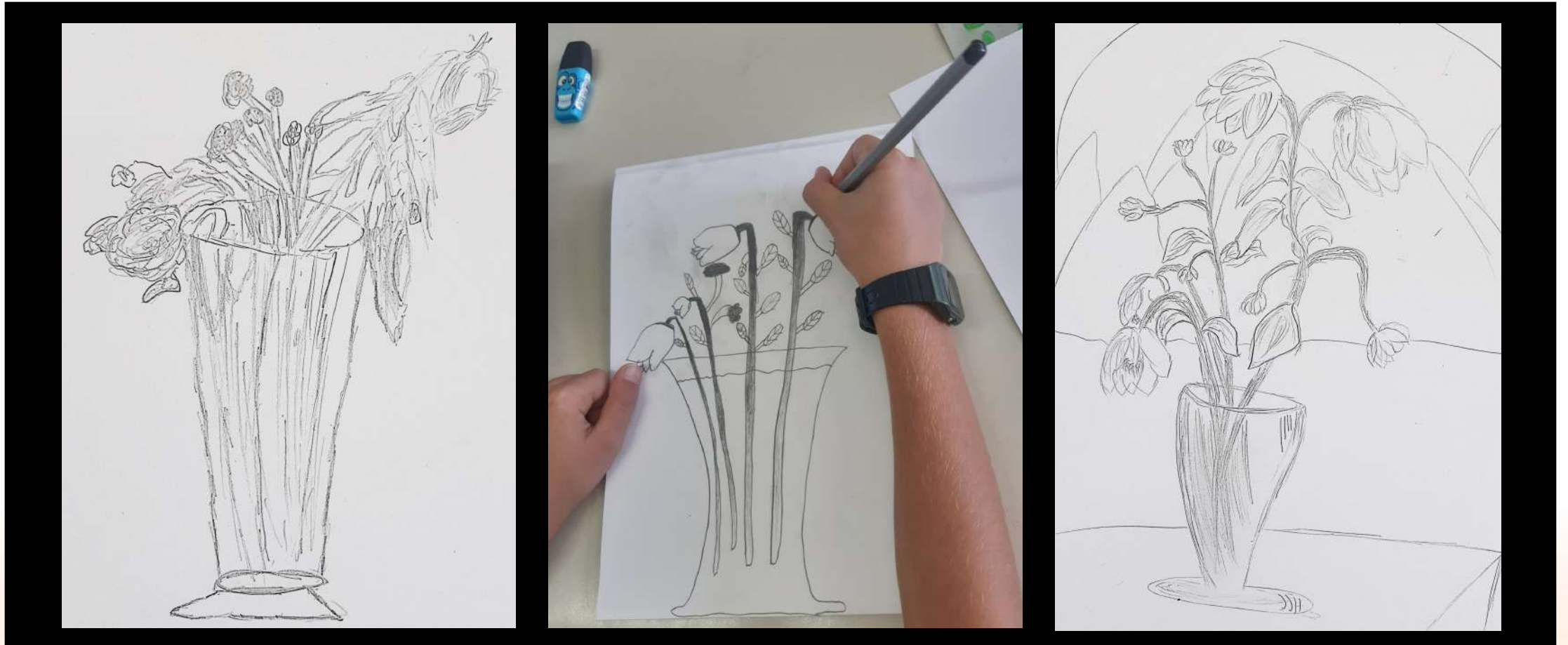
Να εκφράζουν στοιχεία που αφορούν στην τοπική και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά.

Στόχος με βάση τον δείκτη

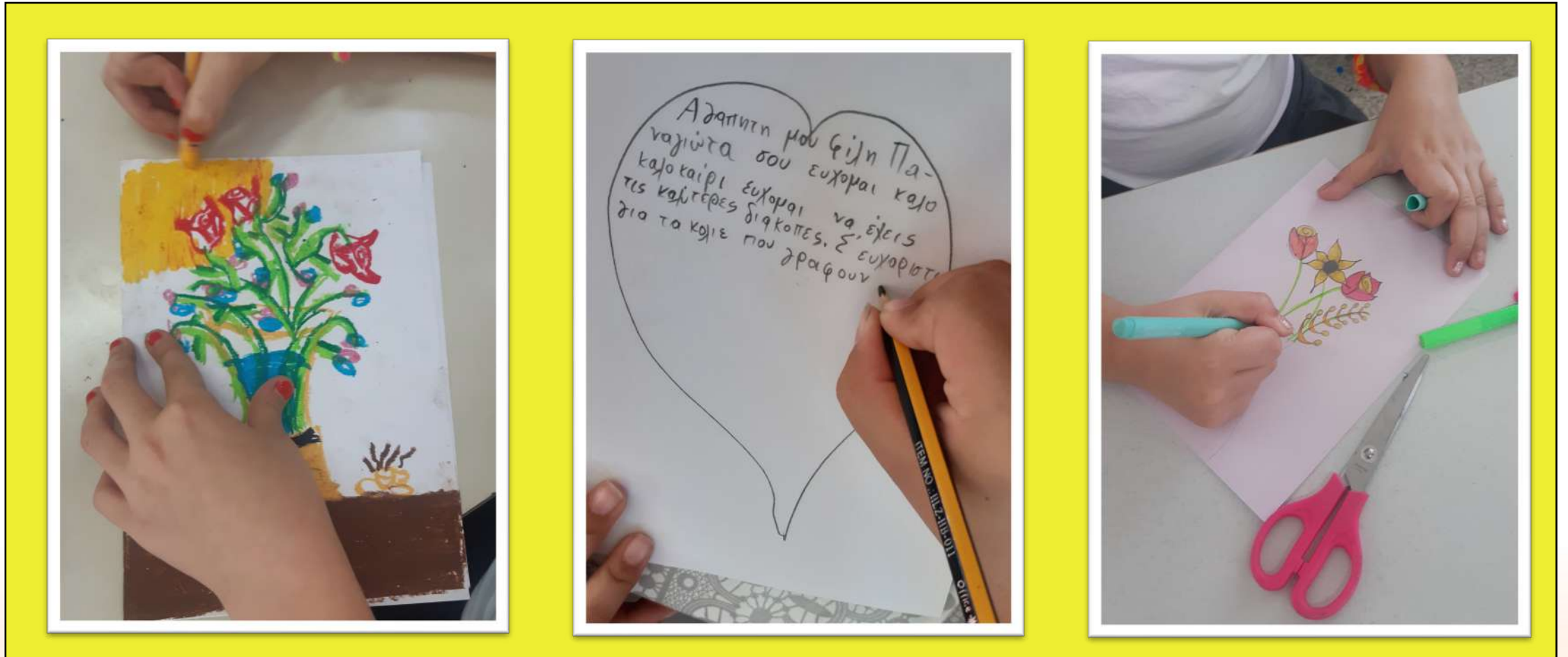
1.8.1. Να εκφράζουν στοιχεία που αφορούν στο έργο του Βαν Γκονγκ «Ηλιοτρόπια» σε σχέση με την ένταση των χρωμάτων, τα οργανικά σχήματα και την απεικόνιση συναισθημάτων.

Προσχέδια Παιδιών

Δημιουργία ταχυδρομικής κάρτας (καρτ ποστάλ)

Η ολοκληρωμένη ενότητα είναι δημοσιευμένη στο σύνδεσμο .....

Προσεγγίσεις μέσα από την εφαρμογή της ενότητας

«Πραγματικότητα ή φαντασία;»

Βαθμίδα 2/ Τάξη Ε΄

Εφαρμογή – 1^ο Μάθημα Ενότητας

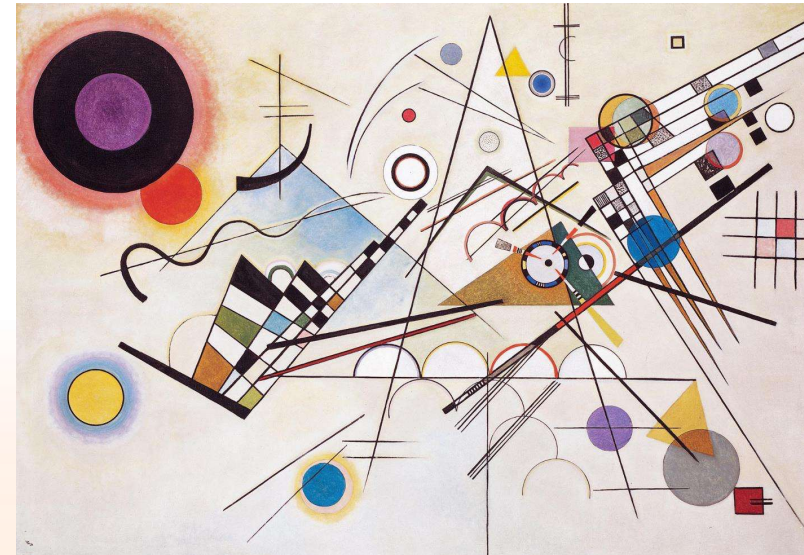
Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: Παρατηρώ και Περιγράφω (χρώμα πράσινο)

Εργαλείο - Ρουτίνα: Παιγνίδι Εξερεύνησης (The Elaboration Game)

Ερωτήματα:

- «Τι βλέπεις;» - Βοηθά τα παιδιά να παρατηρούν
- «Τι νομίζεις για αυτό που βλέπεις;» - Βοηθά τα παιδιά να εκφράσουν τις δικές τους ερμηνείες διαχωρίζοντας την παρατήρηση από την ερμηνεία
- «Τι σε κάνει να αναρωτιέσαι;» - Δημιουργεί προβληματισμό για το θέμα και το λόγο δημιουργίας του έργου, κεντρίζοντας την περιέργεια και την τάση για διερεύνηση του θέματος

Εφαρμογή – 1^ο Μάθημα Ενότητας

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: Παρατηρώ και Περιγράφω (χρώμα πράσινο)

Εργαλείο - Ρουτίνα: Παιγνίδι Εξερεύνησης (The Elaboration Game)

- ενθαρρύνει τα παιδιά να παρατηρούν τις λεπτομέρειες
- τα προκαλεί να αναπτύσσουν λεπτομερείς λεκτικές περιγραφές και με φαντασία
- τα βοηθά να ξεχωρίζουν τις παρατηρήσεις από τις ερμηνείες τους

Εφαρμογή – 1^ο Μάθημα Ενότητας

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: Παρατηρώ και Περιγράφω (χρώμα πράσινο)

Εργαλείο - Ρουτίνα: Παιγνίδι Εξερεύνησης (The Elaboration Game)

Δείκτης Επιτυχίας 1.8: Να εκφράζουν στοιχεία που αφορούν στην τοπική και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά

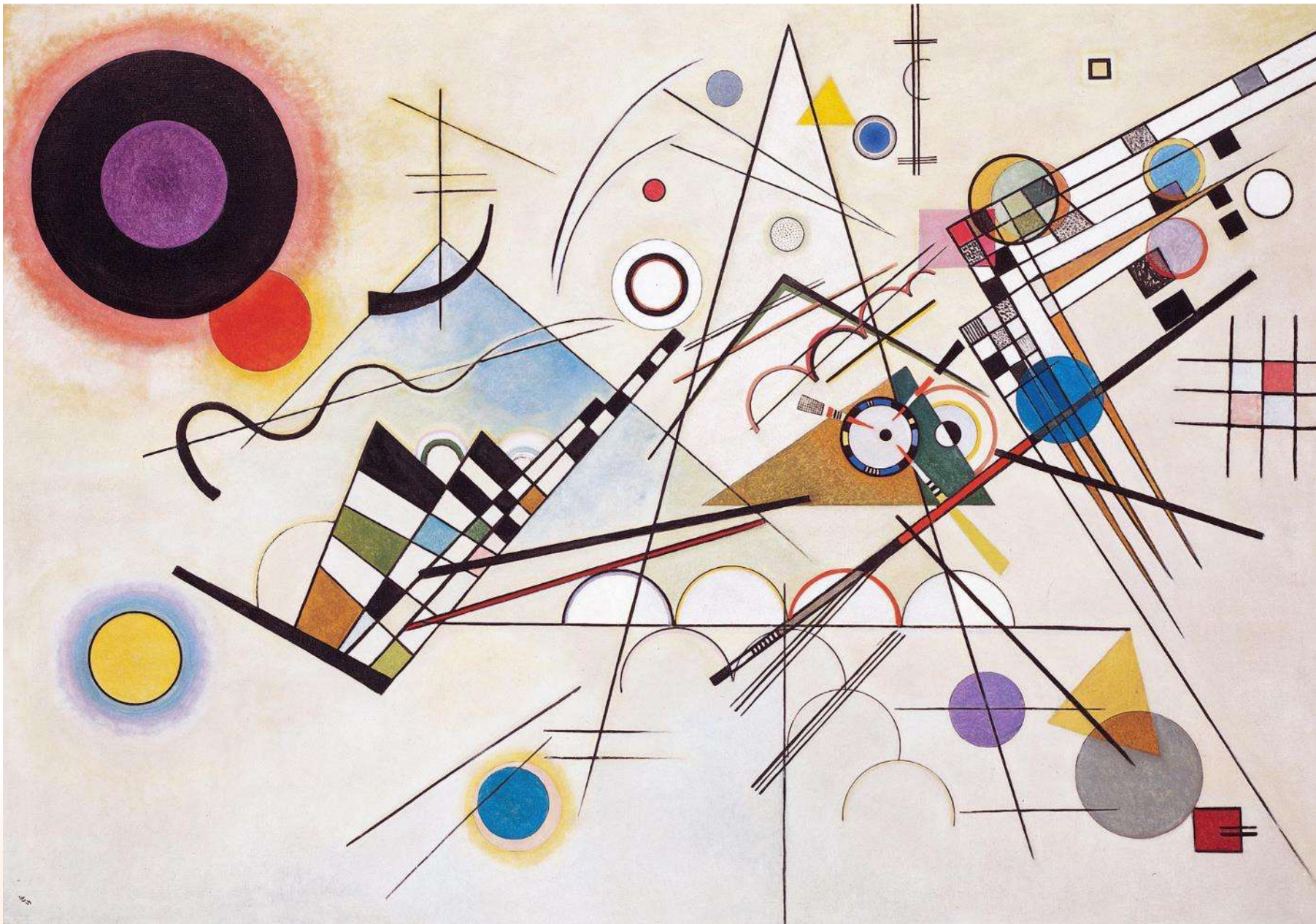
Στόχοι με βάση το Δείκτη

1.8.1 (α) Να εκφράζουν στοιχεία που αφορούν στο έργο του Καντίνσκι *Σύνθεση Αρ. VIII* σε σχέση με μορφή, χρώματα, σχήματα, ήχους

Εφαρμογή – 1^ο Μάθημα Ενότητας

Στρατηγική: Συζήτηση και Σύνδεση με τη Δημιουργία
Εργαλείο - Ρουτίνα: DJ the artwork (Museum of Modern Art)

Εργαλείο που ενθαρρύνει τα παιδιά να συνδέσουν στοιχεία μιας εικόνας με πολυαισθητηριακή και πολυτροπική έκφραση

Βασίλι Καντίνσκι (Wassily Kandinsky), «Σύνθεση αρ.VIII», λάδι σε καμβά, 1923

Εφαρμογή – 1^ο Μάθημα Ενότητας

Στρατηγική: Συζήτηση και Σύνδεση με τη Δημιουργία Εργαλείο - Ρουτίνα: DJ the artwork (Museum of Modern Art)

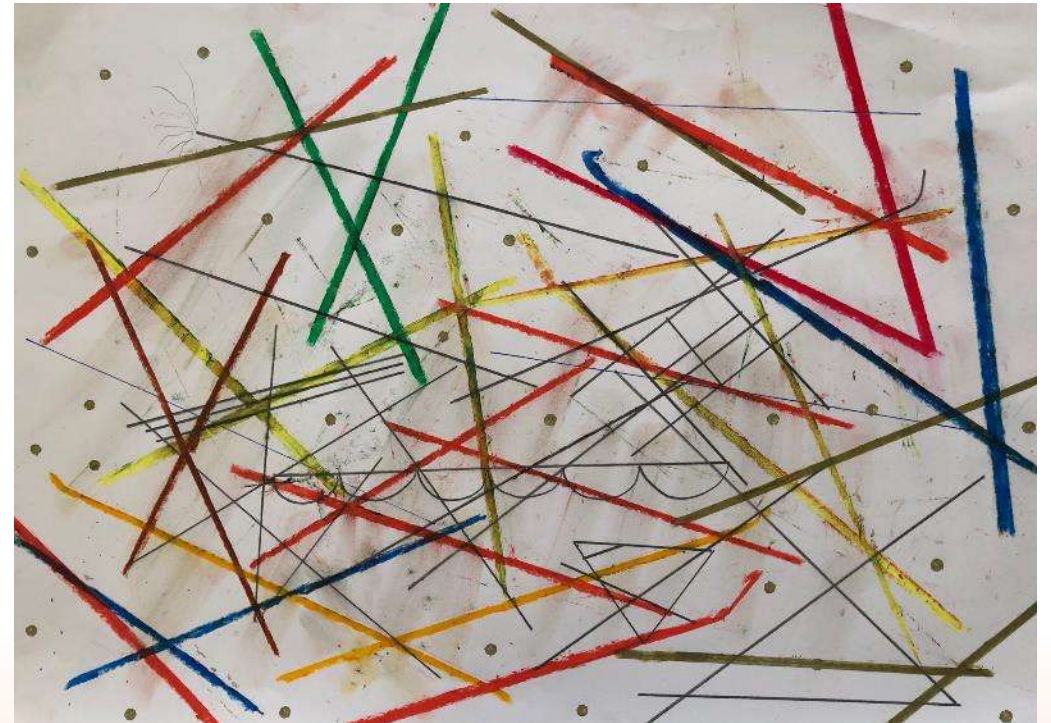
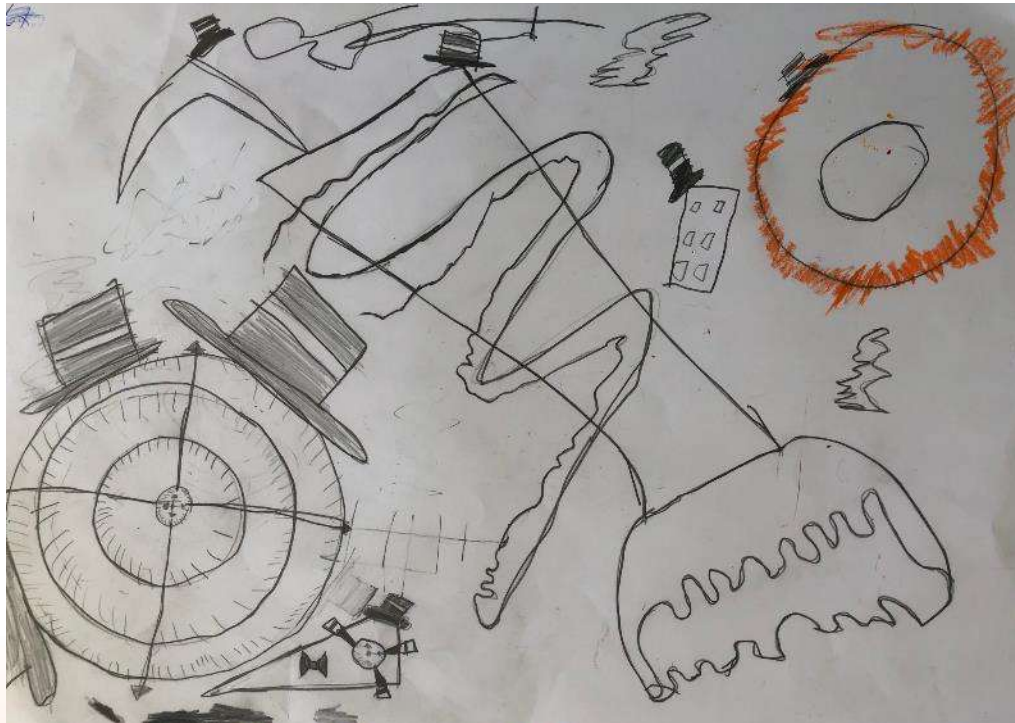
Δείκτης Επιτυχίας 1.8: Να εκφράζουν στοιχεία που αφορούν στην τοπική και παγκόσμια πολιτιστική κληρονομιά

Στόχος με βάση το Δείκτη: 1.8.1 (β) Να εκφράζουν τα συναισθήματά τους με βάση οπτικά και ηχητικά ερεθίσματα

Δείκτης Επιτυχίας 2.1.: Να εντοπίζουν μορφολογικά και δομικά στοιχεία μέσα από δικούς τους εικαστικούς πειραματισμούς, σε έργα τέχνης/εικόνες και στο περιβάλλον

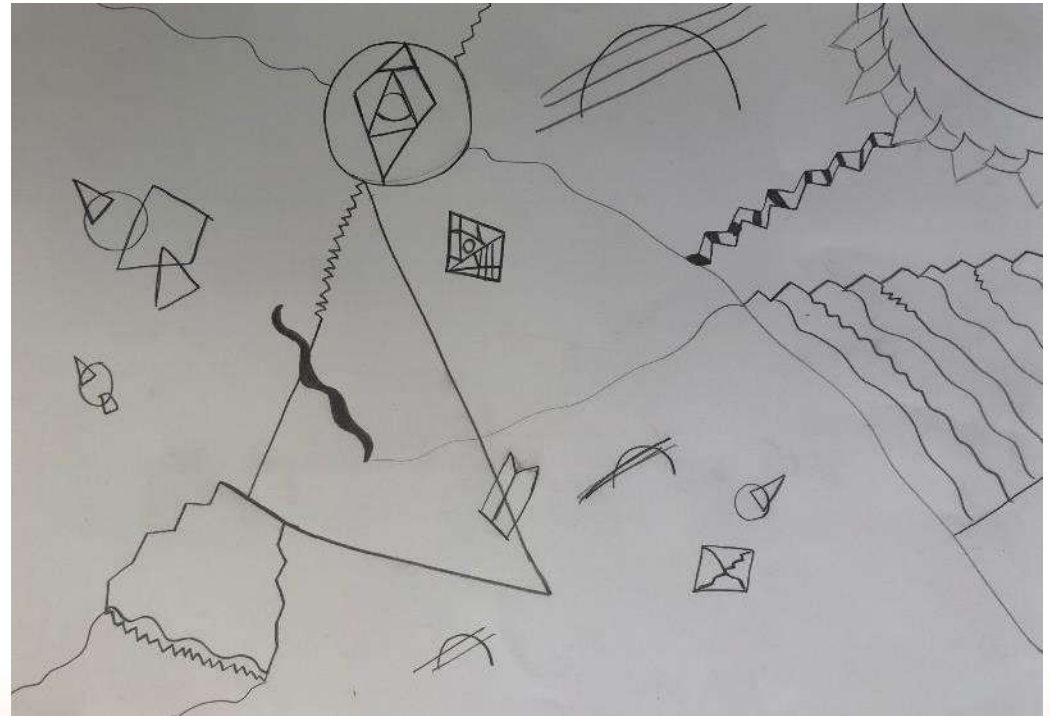
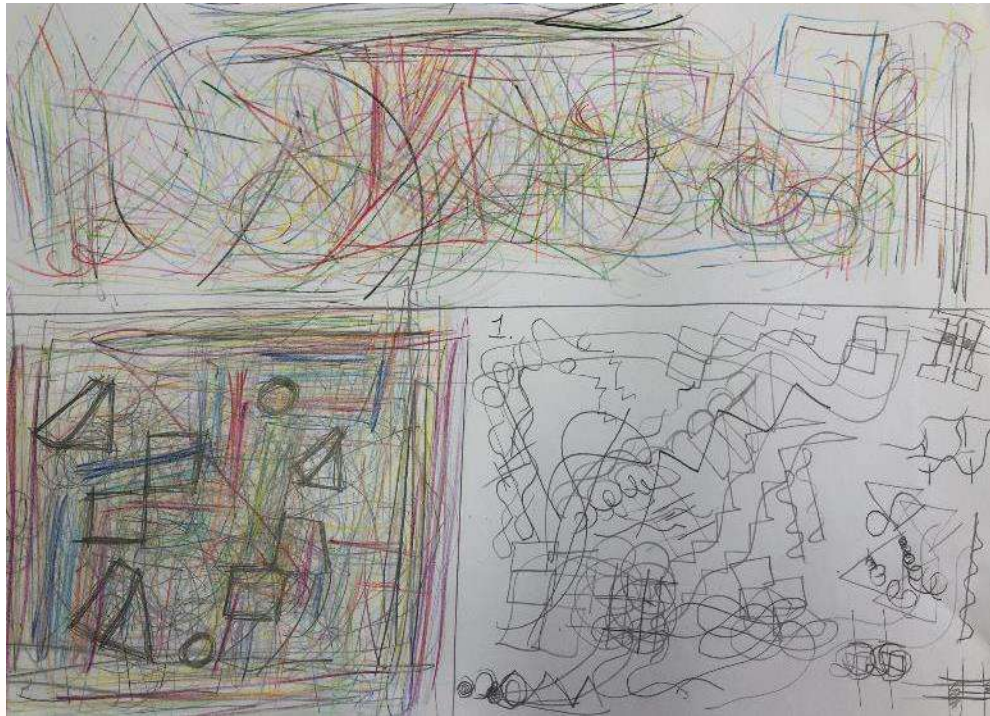
Στόχος με βάση το Δείκτη: 2.1.1. Να εντοπίζουν γραμμές (ευθεία, καμπύλη, κυματοειδής, χοντρή, λεπτή), σχήματα (γεωμετρικά), το ρυθμό και την ένταση μέσα από τους δικούς τους εικαστικούς πειραματισμούς, σε σχέση με το έργο τέχνης “Σύνθεση αρ.VIII” (αφηρημένη τέχνη)

Έργα Παιδιών μετά την εφαρμογή του εργαλείου DJ the artwork

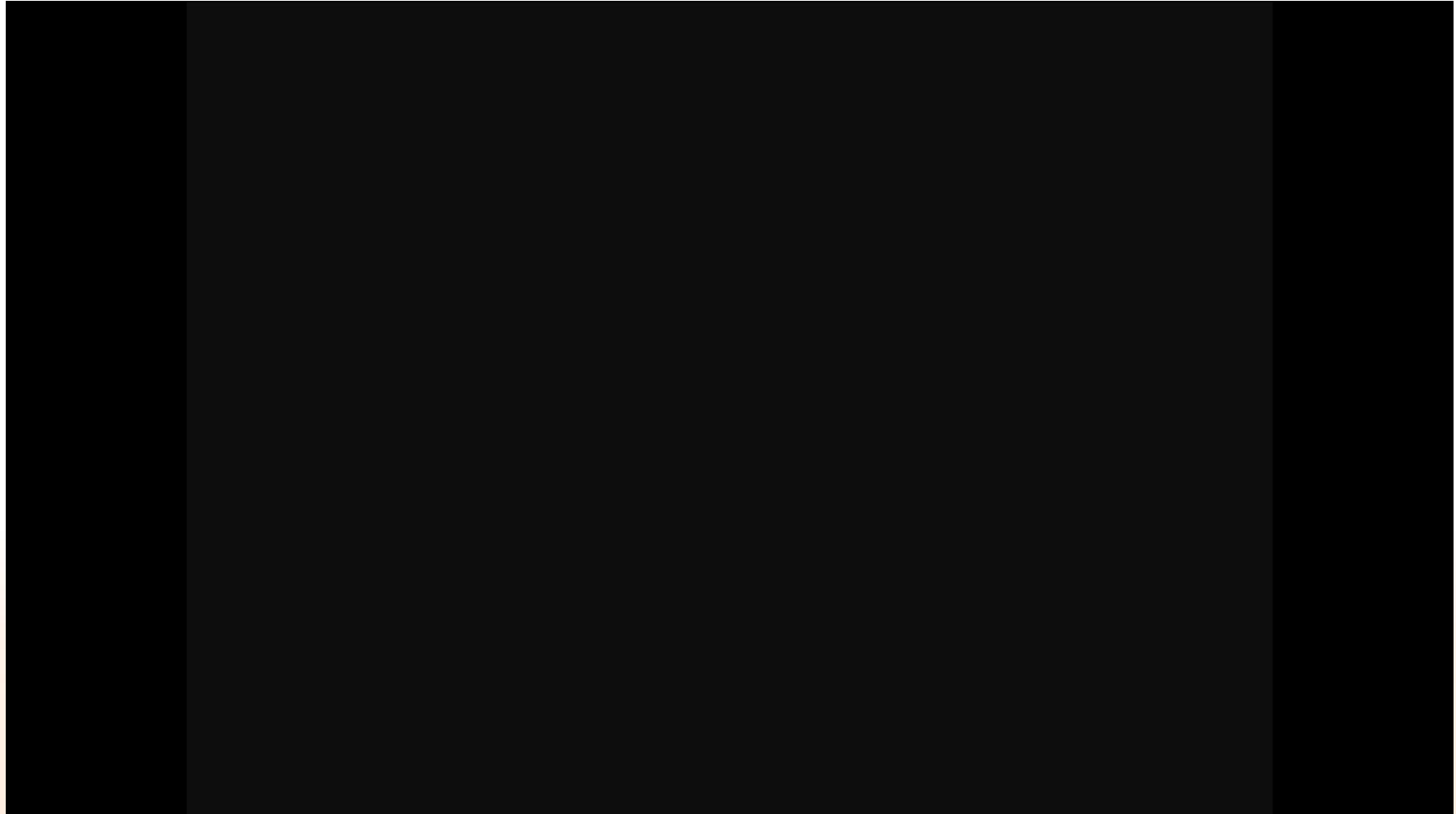
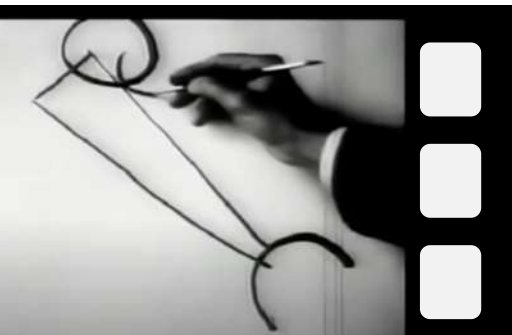
Έργα Παιδιών μετά την εφαρμογή του εργαλείου DJ the artwork

Εφαρμογή – 1^ο Μάθημα Ενότητας

Βίντεο: ο καλλιτέχνης ζωγραφίζει με το άκουσμα μουσικής

https://www.youtube.com/watch?v=QG1YoBy18xo&list=PLnHkqEFC_OVIWjQ7epn_SSfacM-D1nwgf&index=6

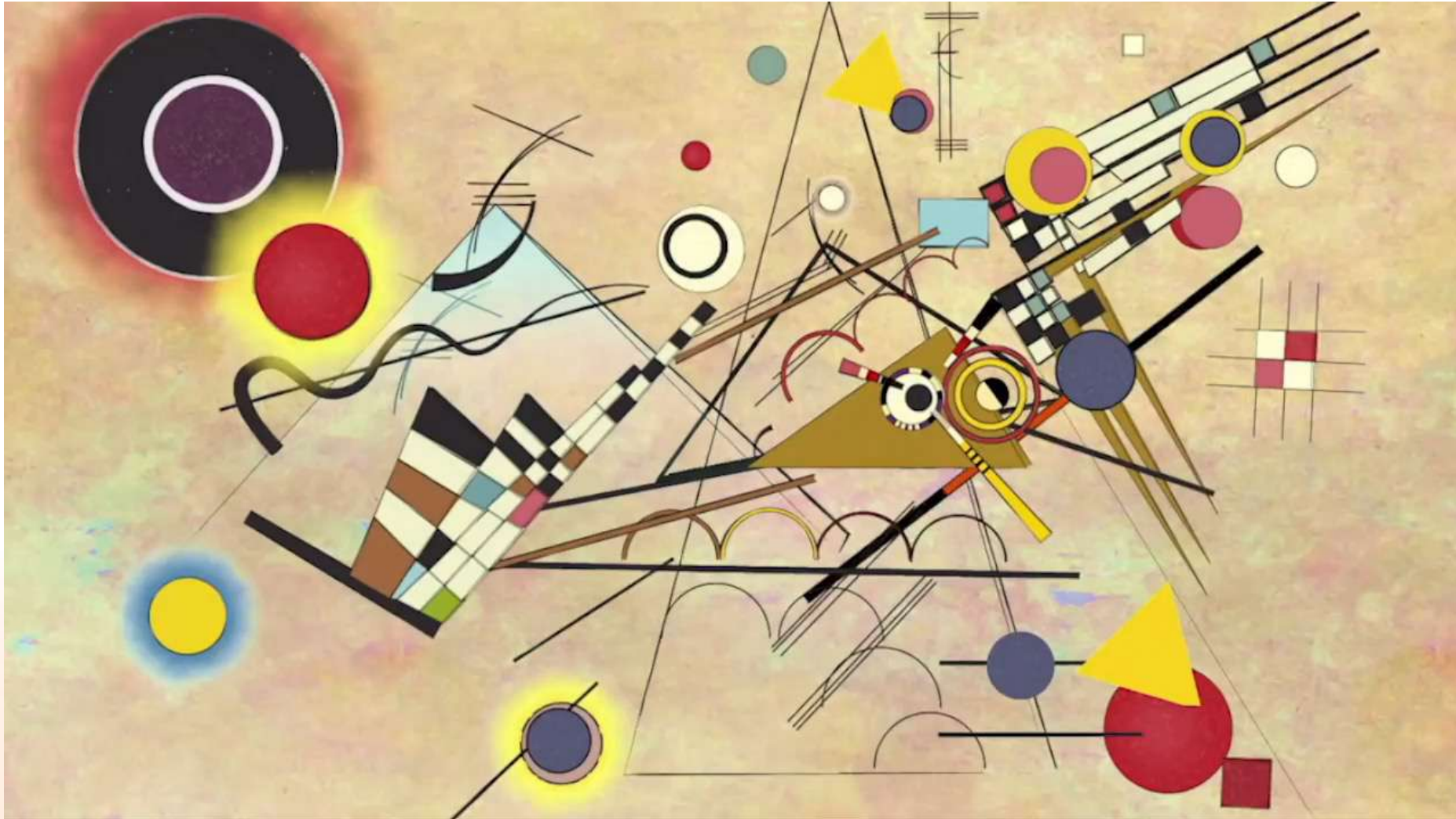

Δεύτερο Μάθημα Ενότητας

“Kandinsky Composition VIII”, Animation: Alexey Berezyuk, Μουσική: Yann Tiersen

<https://www.youtube.com/watch?v=aWjRIBF91Mk>

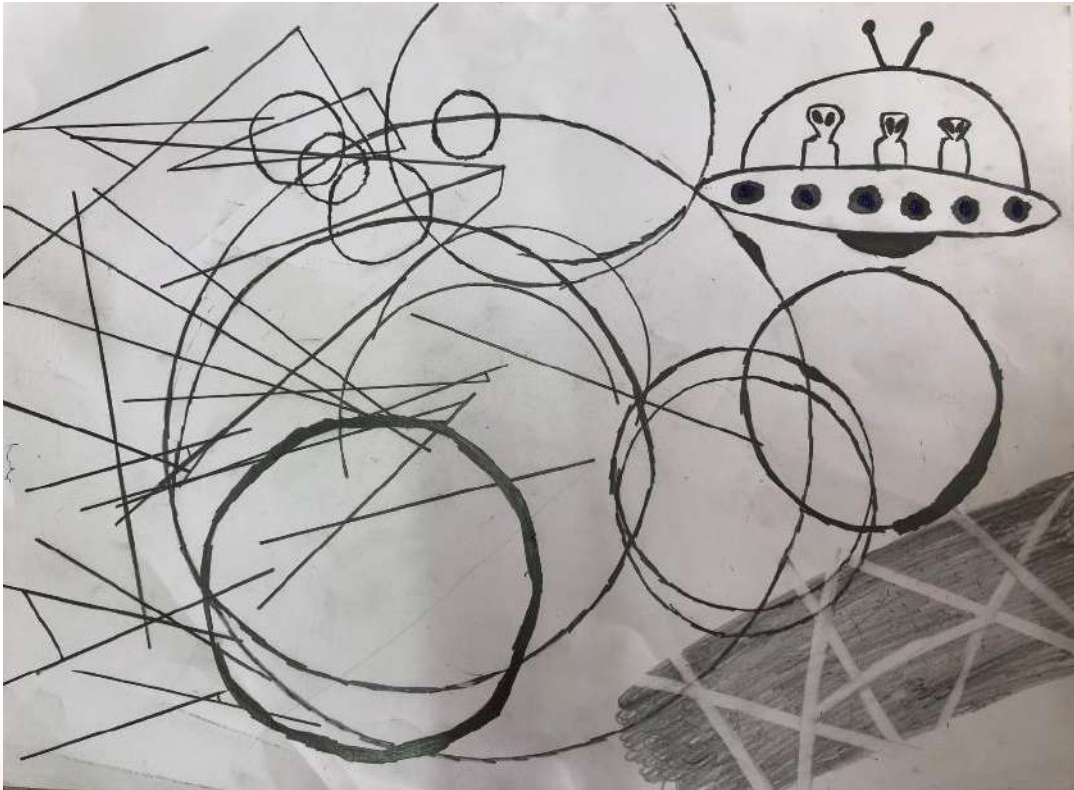

Τελικά Έργα Παιδιών

Τελικά Έργα Παιδιών

Τελικά Έργα Παιδιών

Εφαρμογή – Δεύτερο Μάθημα Ενότητας

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: *Εξετάζω από Διαφορετικές Γωνίες (χρώμα κίτρινο)*

Εργαλείο - Ρουτίνα: *Μπείτε μέσα στο έργο (Step inside)*

Ερωτήματα

- Κοίταξε το έργο σου και προσπάθησε να μπεις μέσα σε αυτό.
- Διάλεξε ένα στοιχείο (ένα σχήμα, μια γραμμή). Τι μπορεί να σκέφτεται αυτό το σχήμα/η γραμμή;
- Πάρε το ρόλο του και κάνε ένα μονόλογο στο α' πρόσωπο
Μην αποκαλύψεις ποιο στοιχείο είσαι
- Τι είσαι; Τι περνάς; Τι αισθάνεσαι; Τι είναι αυτό για το οποίο νοιάζεσαι;
- Τι σε κάνει να αναρωτιέσαι;

Τα υπόλοιπα παιδιά μαντεύουν ποιο στοιχείο είσαι

Εφαρμογή – Δεύτερο Μάθημα Ενότητας

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: *Εξετάζω από Διαφορετικές Γωνίες (χρώμα κίτρινο)*

Εργαλείο - Ρουτίνα: *Μπείτε μέσα στο έργο (Step inside)*

Το εργαλείο

- βοηθά τα παιδιά να δουν νέες οπτικές σε σχέση με ερμηνείες που θα μπορούσαν να δοθούν σε μια εικόνα/έργο τέχνης. Π.χ. μέσω της ταύτισης τους με ένα χαρακτήρα, ή μέσω της ενσυναίσθησης με τα εικαστικά στοιχεία (γίνομαι ένα σχήμα, γραμμή, χώρος) ή τα αντικείμενα στο έργο τέχνης
- βοηθάει τα παιδιά να εξερευνήσουν νέες ιδέες

Εφαρμογή – Δεύτερο Μάθημα Ενότητας

Στρατηγική: Παρατήρηση και Συζήτηση

Δεξιότητα στοχασμού: *Εξετάζω από Διαφορετικές Γωνίες (χρώμα κίτρινο)*

Εργαλείο - Ρουτίνα: *Μπείτε μέσα στο έργο (Step inside)*

Δείκτης Επιτυχίας 4.2.: Να παρατηρούν έργα τέχνης και άλλα οπτικά ερεθίσματα χρησιμοποιώντας τις αισθήσεις και τη φαντασία τους

Στόχος με βάση το Δείκτη: 4.2.3 Να διατυπώνουν υποθέσεις και φανταστικές ιστορίες παρατηρώντας τα δικά τους έργα

Εφαρμογή – Δεύτερο Μάθημα Ενότητας

Κλείσιμο

- Αν φτιάχνατε ένα βίντεο με το έργο σας να κινείται, πώς θα ήταν αυτό; Με ποια ένταση και ρυθμό θα κινούνταν τα σχήματά σας; Με ποιο μουσικό κομμάτι θα πλαισιώνατε το βίντεο σας; Δείξτε με κινήσεις χεριών και ήχους
- Αν ζωγράφιζε σήμερα ο Καντίνσκι, τι είδος μουσικής νομίζετε θα άκουγε για να ζωγραφίσει; Τι ένταση θα είχε; Ποιος θα ήταν ο ρυθμός της;

Η ολοκληρωμένη ενότητα είναι δημοσιευμένη στο σύνδεσμο .....

Βιβλιογραφικές Αναφορές και Σύνδεσμοι

Σύνδεσμοι

Harvard Graduate School of Education, *Project Zero, Artful Thinking*
<http://www.pz.harvard.edu/projects/artful-thinking>

Museum of Modern Art (MOMA), *Art & Activity: Interactive Strategies for Engaging with Art* (online course), <https://www.coursera.org/learn/art-activity>

SmithsonianX, *Teaching Critical Thinking through Art with the National Gallery of Art* (online course),
<https://www.edx.org/course/teaching-critical-thinking-through-art-with-the-na>

Tate Kids, *Quiz Which art movement are you*
<https://www.tate.org.uk/kids/games-quizzes/quiz-which-art-movement-are-you>

Βιβλιογραφικές Αναφορές

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. (2012). *Οδηγός Εκπαιδευτικού Δημοτικής Εκπαίδευσης, Νέο Αναλυτικό Πρόγραμμα Εικαστικών Τεχνών*. Λευκωσία, ΥΠΠ, Δημοτική Εκπαίδευση.

Υπουργείο Παιδείας και Πολιτισμού. (2016). *Έργα Κυπρίων Καλλιτεχνών της Πρώτης και Δεύτερης Γενιάς*. Λευκωσία, ΥΠΠ, Δημοτική Εκπαίδευση.

<http://eikad.schools.ac.cy/index.php/el/erga-kyprion-kallitechnon>

Συνοψίζοντας...

- Επιτυγχάνουμε τη διασύνδεση με τον κόσμο της τέχνης όταν διασυνδέουμε την Τέχνη του παρελθόντος με τη ζωή μας και τη ζωή των παιδιών. Τα έργα τέχνης είναι δυναμικά εργαλεία επειδή ακριβώς είναι ΔΙΑΧΡΟΝΙΚΑ και μπορούν να μιλήσουν σε εμάς διαμέσου του χρόνου. Συγχωνεύουν ιδέες και δεν αφορούν απλά ένα θέμα ή μια τεχνική.
- Η παρατήρηση είναι μια δεξιότητα που χρειάζεται χρόνο. Δίνεται χρόνος στα παιδιά να παρατηρήσουν μια εικόνα και χρησιμοποιούνται για την παρατήρηση εναλλακτικοί τρόποι. Η εναλλαγή πολλών εικόνων και έργων στο πλαίσιο ενός μαθήματος ΔΕΝ ενισχύει την παρατήρηση.

Συνοψίζοντας...

Σημαντικό!

- Η θέαση μιας εικόνας έργου τέχνης **ΔΕΝ** αρχίζει με πληροφορίες που αφορούν το έργο
- Η θέαση μιας εικόνας έργου τέχνης θα μπορούσε να αρχίσει
  - με παρατήρηση μέσω *ρουτίνων σκέψης*
  - με *εργαλεία παρατήρησης και δημιουργίας*
  - μέσω *παιγνιδιών*
  - με *υποθέσεις ή πιθανότητες με βάση μια ιδέα*

Σας ευχαριστούμε για τη συμμετοχή σας!